

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih

Agencija za odgoj i obrazovanje

Hrvatsko društvo klasičnih filologa

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

DRŽAVNO NATJECANJE U POZNAVANJU KLASIČNIH JEZIKA

u kategoriji

LATINSKI JEZIK

za

KLASIČNE GIMNAZIJE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod i razumijevanje teksta:

II. Gramatika i vokabular:

III. Civilizacija i književnost:

Ukupni broj bodova:

	25
	15
	10
	50

Članovi državnog povjerenstva:

1. _____

2. _____

3. _____

Gimnazija Antuna Vrančića, Šibenik

14. – 16. travnja 2025.

I. PRIJEVOD I RAZUMIJEVANJE TEKSTA**Prevedi tekst uz pomoć rječnika i komentara.****Publius Ovidius Naso, Metamorphoses, X, 198-216**

Apolon žali zbog smrti voljenoga Hijacinta...

»Tu dolor es facinusque meum: mea dextera leto
inscribenda tuo est. Ego sum tibi funeris auctor.
Quae mea culpa tamen, nisi si luisse vocari
culpa potest, nisi culpa potest et amasse vocari?
Atque utinam tecumque mori vitamque liceret 5
reddere! Quod quoniam fatali lege tenemur,
semper eris mecum memorique haerebis in ore.
Te lyra pulsa manu, te carmina nostra sonabunt,
flosque novus scripto gemitus imitabere nostros.
Tempus et illud erit, quo se fortissimus heros 10
addat in hunc florem folioque legatur eodem.«

Ovaj dio teksta ne trebaš prevoditi, nego ga pokušaj razumjeti i odgovoriti na postavljena pitanja u drugom dijelu testa.

Talia dum vero memorantur Apollinis ore,
ecce cruor, qui fusus humo signaverat herbas,
desinit esse cruor, Tyrioque nitentior ostro
flos oritur formamque capit, quam lilia, si non 15
purpureus color his, argenteus esset in illis.
Non satis hoc Phoebo est (is enim fuit auctor honoris):
ipse suos gemitus foliis inscribit, et AI AI
flos habet inscriptum, funestaque littera ducta est.

KOMENTAR:2 **inscribo** – obilježiti; **auctor** – uzročnik3 **culpa** = **culpa est**; **nisi si** – osim ako; **luisse** = **ludus**4 **amasse** = **amor**5 **liceret** = **possem**6 **reddere** = **dare**; **quod** = **sed**; **fatalis** – sudbinski7 **haerebis** = **eris**8 **nostra** = **mea**; **sonabunt** = **celebrabunt**9 **scripto** = **inscriptione**; **imitabere** = **imitaberis**; **nostros** = **meos**10 **se** = **nomen suum**11 **addat... legatur** – prevedi futuroom15 **lilia** = **lilia habent**

maks. 20

Prijevod prvog dijela teksta napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Kakve su bile Apolonove riječi?

- A drhtave
- B istinite
- C srdite

	maks. 1
--	----------------

2. Od čega je nastao cvijet?

- A od kamena
- B od krvi
- C od suza

	maks. 1
--	----------------

3. Koja se boja **ne spominje** u tekstu?

- A grimizna
- B srebrna
- C zlatna

	maks. 1
--	----------------

4. Koji se narod neizravno spominje u tekstu?

- A Egipćani
- B Feničani
- C Sumerani

	maks. 1
--	----------------

5. Što se nalazi na cvijetu?

- A brojke
- B crteži
- C slova

	maks. 1
--	----------------

	maks. 5
--	----------------

II. GRAMATIKA I VOKABULAR

A. Odgovori na postavljena pitanja.

1. Kako sintagma **facinus meum** glasi u nominativu plurala?

_____

maks. 1

2. Koja se konstrukcija nalazi u prvim dvama stihovima?

_____

maks. 1

3. Kako sintagma **fatali lege** glasi u istom padežu u suprotnom broju?

_____

maks. 1

4. Kako sintagma **fortissimus heros** glasi ako pridjev stavimo u komparativ?

_____

maks. 1

5. Kako glagol **tenemur** glasi u istom licu, broju, vremenu i načinu, ali u suprotnom stanju?

_____

maks. 1

6. Kako se na latinskom kaže **neka pišu**?

_____

maks. 1

7. Kako na latinskom glasi sintagma **najljepši cvjetovi**?

_____

maks. 1

8. Kako zamjenica **quo** glasi u dativu singulara?

_____

maks. 1

9. Kojim se latinizmom naziva pjesnikovo zazivanje muza ili bogova da mu pruže nadahnuće, obično na samom početku djela?

_____

maks. 1

10. Koji se latinizam upotrebljava za zbirku prešanoga sušenog bilja?

_____

maks. 1

B. Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

11. U kojem je padežu u tekstu sintagma **mea dextera**?

- A u nominativu
- B u vokativu
- C u ablativu

	maks. 1
--	---------

12. Koja se stilska figura nalazi u stihu **desinit esse cruor, Tyrioque nitentior ostro**?

- A asindeton
- B epifora
- C komparacija

	maks. 1
--	---------

13. Kojoj vrsti glagola pripada glagol čiji se oblik **liceret** spominje u tekstu?

- A anomala
- B deponentia
- C impersonalia

	maks. 1
--	---------

14. Kako glagol **sonabunt** glasi u futuru II.?

- A sonarent
- B sonuerint
- C sonuissent

	maks. 1
--	---------

15. Kakva je želja izrečena u rečenici **Utinam tecumque mori vitamque liceret reddere**?

- A ispunjiva u sadašnjosti
- B neispunjiva u sadašnjosti
- C neispunjiva u prošlosti

	maks. 1
--	---------

	maks. 15
--	----------

III. CIVILIZACIJA I KNJIŽEVNOST

A. Odgovori na postavljena pitanja.

1. Koliko pjevanja sadrži ep *Metamorfoze*?

_____	maks. 1
-------	----------------

2. Koja se još biljka povezuje s Apolonom, a spominje se u jednoj od Ovidijevih pretvorbi?

_____	maks. 1
-------	----------------

3. Koje je Ovidijevo djelo svojevrsni ljubavni priručnik za muškarce i žene?

_____	maks. 1
-------	----------------

4. Od čega se u antičko doba dobivala purpurna boja?

_____	maks. 1
-------	----------------

5. Za vladavine kojega je cara umro Ovidije?

_____	maks. 1
-------	----------------

B. Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

6. Koje je djelo Ovidije napisao u progonstvu?

- A Fasti
- B Heroides
- C Tristia

	maks. 1
--	----------------

7. Na području koje je današnje države umro Ovidije?

- A Bugarske
- B Rumunjske
- C Turske

	maks. 1
--	----------------

8. Koji je bog skrivio Hijacintovu smrt tako što je prema njegovoj glavi *otpuhao* disk?

- A Hermes
- B Posejdon
- C Zefir

	maks. 1
--	----------------

9. Koji je stih Ovidijev?

- A Brixia Veronae mater amata meae
- B Mantua me genuit, Calabri rapuere, tenet nunc
- C Sulmo mihi patria est, gelidis uberrimus undis

	maks. 1
--	----------------

10. Kojom pretvorbom završava ep *Metamorfoze*?

- A Atlanta u planinu
- B Cezara u zvijezdu
- C Egerije u izvor

	maks. 1
--	----------------

	maks. 10
--	-----------------

RJEŠENJA:

I.1. PRIJEVOD (20 bodova)

Tu dolor es facinusque meum:	Ti si moja bol i [moj] zločin:	1
mea dextera leto... tuo	moja desnica tvojom smrću	1
inscribenda... est.	treba biti obilježena.	1
Ego sum tibi funeris auctor.	Ja sam uzročnik tvoje propasti (sprovoda).	1
Quae mea culpa tamen,	Ipak, koja je moja krivnja,	1
nisi si lusisse vocari culpa potest,	osim ako se igra može nazvati krivnjom,	1
nisi culpa potest et amasse vocari?	[osim] ako se i ljubav može nazvati krivnjom?	1
Atque utinam... liceret	I kamo sreće da mogu	1
tecumque mori vitamque... reddere!	i s tobom umrijeti i život [za tebe] dati!	1
Quod quoniam fatali lege tenemur,	Ali budući da smo vezani zakonom sudbine,	1
semper eris mecum	uvijek ćeš biti sa mnom	1
memorique haerebis in ore.	i bit ćeš na ustima koja pamte.	1
Te lyra pulsa manu,	Tebe [će] lira svirana (udarena) [mojom] rukom,	1
te carmina nostra sonabunt,	tebe će moje pjesme slaviti,	1
flosque novus scripto	i kao novi cvijet natpisom	1
gemitus imitabere nostros.	oponašat ćeš moje jecaje (moju žalost).	1
Tempus et illud erit,	I doći će (bit će) ono vrijeme,	1
quo... fortissimus heros addat	kad (u kojem) će najhrabriji junak dodati	1
se... in hunc florem	svoje ime na ovaj cvijet	1
folioque legatur eodem.	i na istom će se listu čitati.	1

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA (5 bodova)

1 – B; 2 – B; 3 – C; 4 – B; 5 – C

II. GRAMATIKA I VOKABULAR (15 bodova)

1 – facinora mea; 2 – perifrastična konjugacija pasivna; 3 – fatalibus legibus; 4 – fortior heros;
 5 – tenemus; 6 – scribunto (scribant); 7 – flores pulcherrimi; 8 – cui; 9 – invocacija; 10 – herbarij;
 11 – A; 12 – C; 13 – C; 14 – B; 15 – B

III. CIVILIZACIJA I KNJIŽEVNOST (10 bodova)

1 – petnaest; 2 – lovor; 3 – Ars amatoria (Ljubavno umijeće); 4 – od morskih puževa (školjaka);
 5 – Tiberija; 6 – C; 7 – B; 8 – C; 9 – C; 10 – B